

## СТАНОВИЩЕ

от д-р Кремена Божидарова Раянова – доцент по Международно публично право  
в Юридическия факултет на Русенския университет „Ангел Кънчев“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“  
по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки  
професионално направление 3.6 Право  
докторска програма „Международно право и международни отношения“

**Автор:** Иван Иванов Бодлев

**Тема:** „НАТО, Руската Федерация и държавите от Общността на независимите държави“

**Научен ръководител:** проф. д.ю.н. Надя Георгиева Бояджиева – ПУ „Паисий Хилендарски“

### 1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-5843/07.12.2020 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „НАТО, Руската Федерация и държавите от Общността на независимите държави“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по:

област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,  
професионално направление, 3.6 Право,  
докторска програма „Международно право и международни отношения“

Автор на дисертационния труд е Иван Иванов Бодлев – редовен докторант към катедра „Публичноправни науки“ с научен ръководител проф. д.ю.н. Надя Георгиева Бояджиева от ПУ „Паисий Хилендарски“.

Представеният от Иван Иванов Бодлев комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- списък на забелязани цитирания;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

– справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет (само за докторантите зачислени до 04.05.2018 г.)

## **2. Актуалност на тематиката**

Актуалността на изследването на проблема за отношенията между Русия и НАТО в съвременната им формулировка е изключително висока. Бъдещото състояние на системата на международните отношения до голяма степен зависи от това кои подходи към проблемите на войната и мира ще надделеят в Съединените щати, най-мощната във военно отношение сила на нашето време, ядрото на системата от съюзи, основната от които е НАТО. Съдържанието на военните доктрини и посоката на военното развитие в други страни по света, включително Руската федерация, зависят от това как са формулирани контурите на военно-политическите доктрини и насоките на военното развитие на САЩ през 21 век.

В дисертационния труд се проследяват отношенията на Русия със страните от ОНД по време на разпадането на СССР и формирането на ОНД до момента, от една страна, и от друга страна се анализират сложните отношения между НАТО и Русия и между НАТО и ОНД.

Въпросът за разширяването на НАТО на изток и реакцията на Русия е един от основните въпроси на външната политика на Русия. В същото време, както е отбелязано, пространството на ОНД остава зона на реализация на жизненоважни интереси както за Русия, така и за редица нови независими държави, възникнали след разпадането на СССР.

## **3. Познаване на проблема**

За дейността на НАТО са посветени голям брой научни трудове. Голямо количество научни трудове в Русия, както и на Запад, особено в САЩ, са посветени на стратегията на външната политика на Русия. В съвременната българска историография има редица съчинения, касаещи външната политика на Руската Федерация и нейните приоритетни направления. Наред с трудовете в научната литература, в настоящата дисертация са използвани множество международни актове и документи. При изучаването на проблема е отделено внимание и на достъпните материали в средствата за масова информация като: статии, справочници, периодичен печат, годишници, протоколи и др. касаещи изказванията на видни политици, делегати, президенти, министър-председатели, министри на външните работи, генерални секретари и др. по повод определяне на ракурса на направлението на изследваната тема.

## **4. Методика на изследването**

Методологичната основа на изследването се основава на комплексния и системния подход. Методите, които се използват са институционален, исторически, политически, социологически, сравнително-качествен и компаративен, както и анализ на вземане на решения. Избраната методика на изследване позволява да се постигне поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, решавани в дисертационния труд, а именно е

да се изследват взаимоотношенията между НАТО, Русия и страните от ОНД. За постигането на тази цел, са поставени множество научно-изследователски задачи – изследване на икономическите и политическите процеси в ОНД, както и ролята на Русия в тях; установяване на политическата мотивация за разширяването на НАТО на Изток в контекста на глобализационните процеси; разкриване на причините за стремежа на бившите съветски републики да се присъединят към Северноатлантическия алианс; разкриване същността на политиката на националния елит в държавите от източния блок по отношение на присъединяването им в НАТО; проучване на военно-политическото сътрудничество на постсъветските държави и НАТО като заплаха за националната безопасност на Русия; характеризират се политическите стереотипи на НАТО към Русия; оценяват се възможните последици от новата военно-политическа ситуация в Европа за националната безопасност на Русия.

## **5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите**

По своята структура работата се състои от увод, три глави и заключение, списък на съкращенията и приложения в общ обем от 413 стандартни машинписни страници. В Първата глава се обсъжда стратегическата концепция на НАТО за периода 2000–2010 г., перспективите за разширяването на НАТО на изток и отношенията между Алианса и ОНД. Във втората глава се анализира ролята на Руската федерация в ОНД в контекста на външнополитическия курс на Москва, отношенията между Русия и НАТО, политическото и икономическото влияние на Русия в страните от ОНД. Третата глава е посветена на изследването на Общността на Независимите Държави, органите на властта на ОНД, интеграционните процеси с участието на страните от ОНД, икономическата интеграция на страните от ОНД, политическите процеси в страните от ОНД. В заключението на дисертацията са направени изводи и обобщения.

Научната новост на изследването се състои в това, че в работата за първи път на база практическо изследване се формира структура на развитието и взаимодействието на международните организации, като НАТО и ОНД, както и между държавите участници в тях в това число и свръхдържавите. На практика са анализирани процесите на формиране на ОНД и взаимодействието между държавите от постсъветското пространство в данъчно, миграционно, митническо и други направления в рамките на единото пространство. Беше определен икономическия ракурс на РФ в рамките на ОНД, както и участието на РФ в обединението „Съюзна държава“. Приносът на настоящия дисертационен труд се обосновава и в изследването на икономическата интеграция на държавите от ОНД и проблемите за безопасност в техните региони. Важен акцент е поставен и върху взаимодействието и стратегическото партньорство между държавите от ОНД, НАТО и РФ, а именно - анализ на процеса на разширяването на НАТО към „Изток“ в глобален и регионален контекст; направен извод за разрастването на НАТО като последицие на процеса за глобализация;

систематизация на международната дейност на НАТО в двувектърно направление: регионално и глобално по ъгъла на „външнополитическа ползност“; разработени модели за изучаване на международните връзки на НАТО в глобализиращия се свят; изследване на основните аспекти за разрастването на НАТО през призмата на отношенията с РФ; изследвано е разрастването на НАТО като стремеж на САЩ за установяване на нов световен ред.

## **6. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати**

Теоретическата и практическата значимост на дисертацията се определя от възможността за използване на работата, както и фактическия и материал в учебните и научните дейности в университетите, а също така и в научноизследователската работа на държавните институции и научноизследователските учреждения. Изводите, съдържащи се в дисертацията, могат да бъдат използвани за по-нататъшни концептуални разработки по взаимодействието между НАТО, ОНД и Руската Федерация. Освен това получените резултати ще допринесат за по-доброто разбиране на проблема на международните отношения в съвременната Русия и ОНД, което ще позволи да се вземат предвид позитивните и негативните тенденции при формулирането на стратегии в развитието на Русия и ОНД в глобализиращия се свят през XXI век.

## **ЗАКЛЮЧЕНИЕ**

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати напълно/не съответстват на специфичните изисквания на Юридическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът Иван Иванов Бодлев притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по докторската програма „Международно право и международни отношения“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Иван Иванов Бодлев по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление, 3.6 Право, докторска програма „Международно право и международни отношения“.

04.02.2021 г.

**Изготвил становището:**

доц. д-р Кремена Раянова